

sinó un nom més de la copiosa sèrie que hem establert.

Si l'existència de *Barbentius* en temps romans resta incomprovada, potser només és perquè les formacions en -ENTIUS foren cosa tan corrent en l'Antiguitat que Schulze no s'entretingué gaire a documentar-les totes (vegeu-ne llistes en les seves pp. 428 i 581). car llavors els noms amb sufix -ENTOS es troben a grapat: *Calventius*, *Cosentius*, *Terentius*, *Pollentius*, *Tallentius*. El que Schulze documenta sovint és *Barbunteius* 10 (349, 377, 397) tan afí, i que el preocupava més com a derivació més peculiar. Altrament bé pot ser que llavors aquest derivat no s'hagués format encara, i es formés més tard, perquè l'amplificació en -ENTIUS continuà proliferant: *CAPRENTIUS (veg. *Cabrenç*, -*brenys*) 15 no figura en Schulze i està ben comprovat; tampoc hi figuren *Maxentius* (nom d'un emperador romà) ni *Albentius* (supra art. *Aubenç*), ni *Laurentius*, *Vincentius* i d'altres que a l'Edat Mitjana floriren en massa. Llavors, així com tenim per segur *CAPRENTIUS al costat 20 de CAPRIANUS, -ANA (> *Cabrianes*), podem estar segurs de l'existència de BARBENTIUS al costat dels documentats *Barbianus*, -iana.

En tot cas és un fet que el NP BARBENTIUS el tenim ben testificat en docs. catalans medievals: un *Guilel-* 25 *mus Barbinçus* i un *Mir Barbinzus* figuren en un doc. d'Alaó de l'any 972, com a propietaris a St. Esteve del Mall (Abadal, *Pall. i Rbg.*, núm. 218), en l'acta de Consagració del famós monestir: SerranoS, *NHRbg.* 356, 357. Qui sap, fins i tot, si un d'ells (o un descendent) fou justament l'epònim de *Barbens*. Justament la forma com apareix *Barbens* en els docs., com a Granja de Poblet, on s'estableix una comanda de templers, dona la impressió d'un lloc bastant obscur, que gràcies a aqueixes adopcions monàstiques i militars 35 cresqué en importància, tardanament, convertint-se en poble.

Una altra concreció en NL la tenim en un *Raal Barbentz*, que apareix en el *Rept.* de València; aquest seria un rafal, posseït per un altre cavaller d'aquest nom, pels voltants de Gandia («en el camp de Badel» p. 513). Hi ha un *Pla de Barbeny* en te. d'Àger (a 0.30 hores pel camí de Tremp («L'Excursionista», II, 56) que bé pot resultar d'una alteració de la final, com la de *Gombreny/Gombrèn* al costat del NP germ. 45 GOMESINDS. Del mateix BARBENTIUS ha de venir l'ètimon *BARBENTIANA que dona compte de *Berbinzana* vila navarresa d'uns 1000 hab. prop de Tafalla. I l'important poble de *Barbentane*, a Provença (*Barbentana* a. 1190; *BABL* II, 451), dept. Bouches-du-Rhône, si 20 no de -ENTIUS deu venir d'un *BARBENTUS.

Molt més difícil de sostenir fóra una avior cèltica o sorotàptica. Segurament tiren més cap aquesta banda els NPP en *Vervinius* i *Vervicius* en Holder i Schulze (cf. cèlt. insul. BERUO 'bullir, coure, fondre'), 55 i l'element sufixal de VERVENTION- o VERM- > bearn. *Gurmençon* (*Btr. z. Nfg.* 1973, 294) és clar en aquest sentit. També indueixen cap allà les formacions en -ANT- de la mateixa arrel: *Vervant* a les dues Charentes i *Barbantes* riu de la prov. d'Ourense (Tovar, *Ze-* 60

phyrus VIII, 79, i V Congr. d'Onom., 1955). Però fins admetent aquí la possibilitat d'un nom en -ENTIUS (emparellat amb -ençon de *Gurmençon*) no hi ha cap indicatiu de Ve- en les mencions antigues ni té versemblança un celtisme en el baix Urgell, com en té a Galícia i a la Charente etc.

1 Després de llargues enumeracions de llocs on es fan donatius o s'hi subordina l'església, acaba dient que entre aquests n'hi ha fora dels termes (del que és arxiprestat) en altres esglésies entre Guissona i Casteldans (*Castellum Asins*); i, al capdavant d'aquesta altra enumeració, consta aquest nom, seguit de l'últim, *Yvars*. Certament aquest és immediat a Barbens, i els precedents acaben anomenant-ne d'altres que en efecte van en bastant bon ordre geogràfic cap a Casteldans (aquest força més lluny al SO.): *Figuerosa*, *Lucano* (?), *Altet*, *Claresvals*, *Ag(u)ilella* (agr. avui de Barbens) i *Spigol* (també conegut). En el doc. de 1024 sobre els termenals de Guissona, publicat per Villanueva (x, 298) —i val a dir menys abundós, però s'hi repeteixen no pocs d'aquests noms—, no figura aquest nom (ni aqueixos altres). Fa l'efecte, doncs, d'un afegit d'última hora, per possibles reivindicacions, i potser improvisat per un interpolador de coneixements escassos. —2 De *Barbilius* prové el NL toscà *Barbigliano* (Pieri, *Top. Arno*, 13): de BARBIUS tosc. *Barbiano*, -iana (ibid.); i -ANU: *Bàrbigo* en el Vènet (Flechia, *NLL It. Sup.*, 59) i no sé si són realment germànics *Barbengo* a Lugano i alem. *Barbingen* (com creu Flechia, 96) o resulten d'una alteració del mateix *Bàrbigo*. Hi ha un gascó ant. *Barbarenhs* o *Barbaren* (segons Holder III, 34), prop d'Oloron BPyr., que pot ser de *Barbrienhs*, -BARINIUS? Afegim-hi encara *Barbianus* en tres inscripcions del CIL III, *Barbiacum* en una Belfort, i *Barbona* i *BARBION (fr. *Barjon*) que també trobem documentats en Holder (I, 365). En qualitat d'hispanics, ens interessen especialment el *iugum Barbetium* d'Avienus, i *Barba*, nom romà d'Antequera, i el gentilici *Barbensis* en set fons hispanoromanes. Hi ha *Barba* i *Barbas* pobles portuguesos segons els *Inquéritos* de P. Boleo.

Barbera, -beres, *Barbeta*, V. *Barba*

BARBERA

1) BARBERÀ del Vallès.
PRON. POP. *bərbərá*, Casac. 1920 (a Castellar) i gentilici *bərbəřən(k)s* (poc usat).

DOC. ANT. 981: *Barberane*, i 986: *Barberanum* (amb variant manuscrita *Berberano*) (*Cart. St. Cugat* I, 117, 146 i n. 14); 997: *Barberano* (Mas, N.H.B. *Bna.* IV, 171); 1006: id. (ibid. IV, 109); 1044: *Barberan* (*Cart. St. Cu.* II, 236); 1068: *Barberano* (Mas, ib. x, 83); 1143: *Barberano* --- Santiga --- (Albon, *Temple*, 190); 1225: *Scte. Marie de Barberano* (*BABL* I, 284); 1359: *Barbara* (*CoDoACA* XII, 15).

2) BARBERÀ de la Conca.